

Kimlerin Parasını, Nereye Harcıyoruz?

Hediyeleşmek, ilişkileri güçlendiren ve geliştiren, muhabbeti arttıran ve aynı zamanda **Sevgili Peygamberimizin** (s.a.v.) sünnet-i seniyyesi olan güzel bir adettir. Beklenen güzelliklerin yaşanması için büyük paralar harcamaya da gerek kalmaz. Çoğu kere, içtenlikle verilen çam sakızı çoban armağanı tabir edilen küçük hediyelerde oldukça etkili olabilir. Muhatabını düşünme ve değer verme duygusunun geçmesi yeterlidir.

Her güzel adette olduğu gibi, hediyeleşmede de yanlış veya kasıtlı tavırlar işin aslını bozar ve kişileri vebal içinde bırakabilir. Bu konuda insanların tipik yaklaşımını gösteren güzel bir anlatım şekli var:

*Bir insan, birisine başkasının parasıyla bir şey alıyorsa kalitesine bakar, fiyatını önemsemez.
Bir insan, birisine kendi parası ile bir şey alıyorsa fiyatına bakar, kalitesine çok bakmaz.
Bir insan, kendisine kendi parası ile bir şey alıyorsa, hem kalitesine hem de fiyatına bakar.*

Şüphesiz bu yaklaşımlar herkese şamil edilemez ama, genel bir durumu yansıttığı da ortadadır.

Karar verici durumunda olan insanların en önemli sorumluluklarından birisi de kendilerine emanet edilen kaynakları, **doğru** ve **verimli** şekilde kullanmalarıdır. Aile reisi, harcamalarını düzenlerken eşiyle birlikte makul bir planlama yaparak, bütçelerini en uygun şekilde kullanmaya çalışır. Özel sektör çalışanları kendilerine verilen yetki oranında yatırım ve harcama planlarını yapıp gerçekleştirirler. Kamu çalışanları da makam ve yetki seviyelerine göre az veya çok büyük tutarlarda

bütçeleri yönetmek durumundadır.

Aile ve özel şirket işlerinde kasıtsız hatalar yapıldığında telafi etmek, veya en azından **helalleşmek** daha kolaydır. Çünkü muhataplar bilinir veya erişilebilir haldedir. Ancak, kamu kaynaklarını kullanan kişiler için bu iş imkansıza yakın zor, **vebal ve sorumluluğu** da çok yüksektir. Çünkü bütün toplum adına iş gördüğünden ayrı ayrı her vatandaşın hakkı söz konusudur. Bu vatandaşlar arasında mazlum yetim ve öksüzlerin, kimsesiz ve düşkünlerin, çocukların, yaşlı ve hastalarında olduğunu düşünürsek işin **sorumluluğu** daha da iyi anlaşılacaktır. Yüklendiği yüksek vebal nedeniyle, kamu kaynaklarının çok iyi gözetilmesi gerekir. Aksi halde, getireceği **belalar** dünya ve ahiretimizi mahvetmeye yeterde artar bile.

Hep söylediğim bir gerçek var: “**Kamu malı ve parası kılçıklıdır. Kolayca girer ama çıkışı kolay olmaz, parçalayarak çıkar.**” Ama bu dünyada, ama öbür dünyada. Yasaların sağladığı şartlar ile kamu kolluk güçleri, kasıtlı ve hoyratça harcamaları bir noktaya kadar önleyebilir. Hatta, kişilerin tasarrufları görünüşte yasalara uygun da olabilir. Ama hakkaniyetli olduğu anlamına gelmez ve kişiyi **hesabını** vermekten korumaz.

En etkili denetim, kişinin ahlaki değerler ışığındaki **vicdan** sorgulamasıdır. Bunu kontrol ederken, sanki kendisine ve kendi parası ile alıyormuş gibi özenli olduğunu gözetmek zorundadır. Bir işi veya malı ucuza edinmek tek başına başarı değildir. İşin veya malın **sağlamlığı, kalitesi**, beklenen ömür süresinin **yeterliliği** esastır. Projelerin çok ucuza ama kalitesiz ve yetersiz yapılması, kaliteli sayılacak işlerin proje maliyetinin piyasa şartlarından çok yukarılarda gerçekleşmesi elbette yanlış ve sorgulanması gereken durumlardır. Kötü mal ve hizmetlerin çok pahalı şartlarda temin edilmesi ise açıkça **vatan hainliğinden** başka bir şey değildir.

Rabbimiz, bizlere hangi konumda olursak olalım, sanki kendimize ve kendi paramızla harcama yapıyormuş gibi dikkatli ve özenli davranmayı **nasip** etsin. **Evlatlarımıza** en başta aile ortamında, sonra okul ve iş yerlerinde kamu kaynaklarımızı bilinçli kullanacak **şuuru** vermemiz gerekiyor. Gerçek tasarruf, kaynakları verimli ve yerinde kullanmakla sağlanır. Bir yandan ekmeklerimizi israf etmeyelim diyerek kampanyalar yaparken, diğer yandan tonlarca ekmeğe bedel yanlış veya gereksiz harcamalardan kaçınmalıyız. Bunun için ise, yöneticilerimizde temel **ahlaki değerlerin** yanı sıra **ehliyet** ve **liyakat** esaslarını gözetmemiz şarttır.

İyi ve güzel işlere vesile olduğumuzda devam eden her güzellikten bir hayır payımız olduğu gibi, şer işlere vesile olduğumuzda da işleyen her kötülükten veya noksanlıktan da bir günah hissemizin olacağını bilmeliyiz. Açıkça ferman eylemiş, bizleri yaratan ve sınamak üzere dünyaya gönderen Yüce Allah'ımız : “**Her kim zerre kadar hayır işlemişse onu görecektir. Her kim, zerre kadar şer işlemişse onu görecektir.**” (Zilzal Suresi 7. ve 8. ayetler)